OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA UPRAW

Spis treści

Rozdział I Postanowienia wspólne 3
Rozdział II Postanowienia szczególne 6
Rozdział III Postanowienia końcowe 7
Warunki szczególne 8
Instrukcja w sprawie zgłaszania szkód 8
Zgłoszenie szkody w uprawach 9

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA UPRAW

ROZDZIAŁ I
POSTANOWIENIA WSPÓLNE

§ 1

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, zwane dalej „Ubezpieczycielem", z osobami fizycznymi, osobami prawnymi albo jednostkami nie posiadającymi osobowości prawnej, zwanymi dalej „Ubezpieczającymi".

§ 2

1. Umowa ubezpieczenia może regulować prawa i obowiązki stron w sposób odbiegający od niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia. Wprowadzenie do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych od niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia wymaga przyjęcia tych postanowień przez obie strony umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności.
2. O ile umowa ubezpieczenia nie została zawarta w drodze rokowań, Ubezpieczyciel przedstawi Ubezpieczającemu na piśmie różnice pomiędzy umową ubezpieczenia a ogólnymi warunkami ubezpieczenia.
3. Jeżeli dokument ubezpieczenia zawiera postanowienia, które odbiegają na niekorzyść Ubezpieczającego od treści złożonego przez niego wniosku ubezpieczeniowego lub od ogólnych warunków ubezpieczenia, Ubezpieczyciel przedstawi ubezpieczającemu te różnice na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej siedmiodniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W braku sprzeciwu albo w razie zgłoszenia sprzeciwu po upływie wyznaczonego terminu uważa się, że umowa została zawarta zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie tego terminu. Zgłoszenie sprzeciwu w terminie oznacza, że umowa ubezpieczenia nie została zawarta – w takiej sytuacji opłacona składka ubezpieczeniowa podlega zwrotowi bez potrąceń.
4. Ochrona ubezpieczeniowa istnieje wyłącznie w zakresie ryzyk określonych w umowie ubezpieczenia, klauzulach, uzupełnieniach lub załącznikach do niej, oraz – w braku odmiennego uzgodnienia w umowie – niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia.
5. W sprawach nieuregulowanych w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia mają zastosowanie przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej, kodeksu cywilnego oraz inne bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa.

§ 3

1. Umowę ubezpieczenia można zawrzeć na cudzy rachunek (na rachunek Ubezpieczonego): w takim wypadku postanowienia niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia stosuje się odpowiednio do osoby, na rachunek której zawarto umowę.
2. Roszczenie o zapłatę składki przysługuje Ubezpieczycielowi wyłącznie przeciwko Ubezpieczającemu. Jednak zarzuty mające wpływ na odpowiedzialność Ubezpieczyciela – w tym dotyczące niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków wynikających z umowy ubezpieczenia – Ubezpieczyciel może podnieść również przeciwko Ubezpieczonemu.
3. Ubezpieczony jest uprawniony do żądania należnego świadczenia bezpośrednio od Ubezpieczyciela, chyba że strony postanowią inaczej.
4. Za zgodą Ubezpieczyciela wyrażoną na piśmie Ubezpieczający może dokonać cesji praw do odszkodowania z umowy ubezpieczenia na rzecz innej osoby.

Przedmiot i miejsce ubezpieczenia

§ 4

1. Przedmiotem ubezpieczenia są określone w umowie:
   1) w zbożach, roślinach strączkowych, roślinach oleistych i kukurydzy – ziarna i nasiona,
   2) w kukurydzy kiszonkowej lub silosowej – kolby i zielonka,
   3) w burakach cukrowych – korzeń buraka wraz z ubytkiem zawartości cukru, a w ramach odrębnego ubezpieczenia – liść buraka,
   4) w burakach pastewnych – korzeń buraka, a w ramach odrębnego ubezpieczenia – liść buraka,
   5) w ziemniakach – bulwy,
   6) w roślinach włóknistych – włókno, a w ramach odrębnego ubezpieczenia – nasiona,
   7) w lnie przeznaczonym na olej – nasiona, a w ramach odrębnego ubezpieczenia – włókno,
   8) w tytoniu – liście zdatne do zbioru,
   9) w owocach – same owoce, a w ramach odrębnego ubezpieczenia – pędy owoconośne,
   10) w warzywach – części przeznaczone do spożycia,
   11) w koniczynach, trawach i innych roślinach paszowych przeznaczonych na kiszonkę lub siano – pierwszy pokos,
   12) w innych uprawach roślin, które dają dwa lub więcej plonów w ciągu jednego roku, jak np. zioła lecznicze, przyprawy ziołowe – plon z pierwszego zbioru, a w ramach odrębnego ubezpieczenia – dalsze zbiory,
   13) w uprawach roślin wieloletnich – części roślin przeznaczone na sprzedaż (plon główny), a w ramach odrębnego ubezpieczenia-pozostałe części roślin.
2. Ubezpieczenie słomy zbóż jako plonu dodatkowego wymaga wprowadzenia do umowy szczególnych postanowień, przy czym 85% sumy ubezpieczenia przypada na ziarno (plon główny) i 15% na słomę (plon dodatkowy).
3. W przypadku roślin uprawnych, które dają dwa lub więcej zbiorów w ciągu jednego roku, każdy z plonów wymaga odrębnych umów ubezpieczenia.
4. Ubezpieczenie obejmuje szkody powstałe bezpośrednio w następstwie zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej, zaistniałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w miejscu wskazanym w umowie ubezpieczenia.

Zakres ubezpieczenia

§ 5

1. Ubezpieczenie obejmuje ubytki ilościowe w plonie głównym roślin uprawnych, bezpośrednio powstałe w wyniku;
   1) gradobicia lub powodzi – w zbożach, kukurydzy przeznaczonej na zielonkę lub ziarno, roślinach oleistych, burakach, ziemniakach, warzywach polnych, owocach drzew, krzewów i bylin owocowych, tytoniu, chmielu, roślinach włóknistych, roślinach strączkowych przeznaczonych na suchy zbiór, koniczynach, trawach i innych roślinach paszowych przeznaczonych na kiszonkę lub siano, trawach i innych roślinach paszowych przeznaczonych na nasiona, roślinach przyprawowych i leczniczych przeznaczonych na nasiona, a także w innych częściach użytkowych stanowiących główny plon i innych roślinach wieloletnich,
   2) przymrozków – w zbożach, kukurydzy przeznaczonej na zielonkę lub ziarno, roślinach oleistych, burakach, ziemniakach i roślinach strączkowych przeznaczonych na suchy zbiór,
   3) skutków złego przezimowania – w zbożach ozimych i roślinach oleistych ozimych,
   4) huraganu – w chmielu i kukurydzy przeznaczonej na zielonkę lub ziarno,
   5) ognia – w zbożach, roślinach oleistych i trawach przeznaczonych na nasiona.
2. Ubezpieczyciel obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody powstałe wyłącznie w plonie głównym w roku zbiorów, o ile nie umówiono się inaczej.
3. Ubezpieczenie upraw w zakresie innym niż określony w ust. 1 i 2 wymaga wprowadzenia szczególnych postanowień do umowy ubezpieczenia – dotyczy to także ubytków jakości co do wyglądu, stanu i właściwości płodów oraz ubytków plonu ubocznego.
4. W odniesieniu do roślin wieloletnich, które nie rozpoczęły jeszcze plonowania i doznały uszkodzenia wskutek ubezpieczonych ryzyk, Ubezpieczyciel zwraca w ramach odszkodowania określone przy zawarciu umowy ubezpieczenia koszty ich zaorania lub sprzątnięcia oraz koszty ponownego zasiewu lub rozsady. Wypłata odszkodowania w tym zakresie może nastąpić, jeżeli w chwili wystąpienia szkody wymienione w zdaniu pierwszym rośliny stanowiły przedmiot ubezpieczenia wieloletniego w rozumieniu niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.

Wyłączenia

§ 6

1. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody powstałe bezpośrednio lub pośrednio wskutek:
   1) działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, wojny domowej, zamieszek społecznych, rozruchów, strajków, lokautów i niepokojów społecznych, aktów terroryzmu i sabotażu, a także manewrów wojskowych,
   2) zanieczyszczenia środowiska naturalnego, działania energii jądrowej lub skażenia radioaktywnego, promieni laserowych i maserowych oraz pola magnetycznego i elektromagnetycznego,
   3) winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego lub osób, za które Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność albo pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Jednak w przypadku gdy szkoda wynika z rażącego niedbalstwa, odszkodowanie należy się, jeżeli zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względom słuszności. Za osoby, za które Ubezpieczający ponosi odpowiedzialność uważa się w szczególności osoby zatrudnione przez Ubezpieczającego na podstawie umowy o pracę, zlecenia, o dzieło lub agencyjnej,
   4) prowadzenia prac melioracyjnych lub elektryfikacyjnych,
   5) spływu wód po stokach i zboczach,
   6) wylewu wód z urządzeń melioracyjnych, odwadniających lub wodnokanalizacyjnych,
   7) powodzi w uprawach znajdujących się między ciekiem lub zbiornikiem wodnym, a wałem ochronnym (przeciwpowodziowym) lub przy braku wału ochronnego w odległości od cieku lub zbiornika wodnego mniejszej niż 3 km),
   8) działania szkodników lub chorób, nawet jeżeli były one następstwem obniżenia się odporności roślin w wyniku zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej,
   9) niewłaściwego lub nieterminowego przeprowadzania zabiegów agrotechnicznych,
   10) szkód z lat poprzednich,
   11) przejrzałości płodów lub opóźnienia zbiorów,
   12) wylegania roślin, nawet jeżeli były one następstwem zdarzeń wchodzących w zakres ochrony ubezpieczeniowej.
2. Ponadto Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody:
   1) poniżej 8% przewidywanej wielkości plonu głównego roślin na danym polu lub jego części dotkniętej szkodą w ubezpieczeniu od gradobicia, powodzi, przymrozków oraz huraganu,
   2) o wartości mniejszej niż 250 zł w ubezpieczeniu od gradobicia, powodzi, przymrozków, huraganu, skutków złego przezimowania oraz ognia,
   3) w trawach łąk i pastwisk, które nie zostały skoszone w ciągu 10 dni od zakończenia kwitnięcia najliczniejszego gatunku,
   4) w kwiatostanach drzew lub krzewów owocowych,
   5) za które przyznano odszkodowanie z innego ubezpieczenia,
   6) jeżeli z przyczyn leżących po stronie Ubezpieczającego niemożliwe jest ustalenie przyczyny lub rozmiarów tych szkód, w szczególności zgłoszone Ubezpieczycielowi po sprzątnięciu lub likwidacji uprawy.
3. Odpowiedzialnością Ubezpieczyciela nie są także objęte dodatkowe koszty poniesione przez Ubezpieczającego, związane z:
   1) ustaleniem wysokości szkody,
   2) zgłoszeniem szkody,
   3) obecnością Ubezpieczającego przy oszacowaniu szkody,
   4) sprzątnięciem uszkodzonej uprawy po zaistniałej szkodzie, chyba że umowa ubezpieczenia stanowi inaczej.

Suma ubezpieczenia

§ 7

1. Górną granicę odpowiedzialności Ubezpieczyciela stanowią sumy ubezpieczenia określone w umowie ubezpieczenia z zachowaniem zasad określonych w ust. 2-7 oraz §§ 8-9.
2. Suma ubezpieczenia powinna odpowiadać wartości upraw, tj. powinna uwzględniać rynkową cenę jednostkową wyrażoną w pełnych złotych za decytonę (q), przewidywaną wydajność danej uprawy wyrażoną w pełnych decytonach (q) z hektara i łączny areał danej uprawy wyrażony w hektarach i arach.
3. W przypadku gdy Ubezpieczyciel obejmuje ochroną ubezpieczeniową ubytki ilościowe i jakościowe danej uprawy, sumę ubezpieczenia ustala się według zasad określonych w ust. 2, z uwzględnieniem średniej ceny jednostkowej plonu o danej klasie jakości w roku zbiorów.
4. Sumy ubezpieczenia na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia ustala Ubezpieczający oddzielnie dla każdego gatunku i odmiany uprawianej rośliny.
5. W przypadku zawarcia wieloletniej umowy ubezpieczenia Ubezpieczający obowiązany jest do podania corocznie aktualnych sum ubezpieczenia dla każdego gatunku i odmiany upraw.
6. W przypadku ubezpieczenia upraw dających w ciągu roku kilka zbiorów plonów ustala się oddzielne sumy ubezpieczenia dla każdego ze zbiorów plonów. W przypadku braku określenia oddzielnych sum dla każdego zbioru określona w umowie suma ubezpieczenia dotyczy wyłącznie pierwszego zbioru.
7. W przypadku ubezpieczenia kilku przedmiotów ubezpieczenia danego gatunku uprawy ustala się oddzielne sumy ubezpieczenia dla każdego przedmiotu ubezpieczenia. O ile gatunki upraw są zasiewane lub rozsadzane po kolei kilkakrotnie w ciągu roku, dla każdego kolejnego zasiewu lub rozsady ustala się oddzielną sumę ubezpieczenia.
8. W danej umowie ubezpieczenia, suma ubezpieczenia ma charakter łączny na jedno i wszystkie zdarzenia w odniesieniu do wszystkich ryzyk, od których ubezpieczona jest dana uprawa.

§ 8

Suma ubezpieczenia odpowiada:
1) w ubezpieczeniu zbóż, kukurydzy na zielonkę lub ziarno, buraków, ziemniaków, tytoniu, chmielu, roślin strączkowych przeznaczonych na suche nasiona lub suchy zbiór, roślin oleistych, koniczyny, traw i innych roślin paszowych przeznaczonych na kiszonkę lub siano, traw i innych roślin paszowych przeznaczonych na nasiona – wartości plonu głównego tj. iloczynowi rynkowej ceny jednostkowej wyrażonej w pełnych złotych za decytonę, przewidywanej wydajności danej uprawy wyrażonej w pełnych decytonach z hektara i łącznego areału danej uprawy wyrażonego w hektarach z dokładnością do 0,01 ha,
2) w ubezpieczeniu owoców drzew, krzewów i bylin owocowych oraz warzyw polowych – wartości plonu z jednego zbioru,

3) w ubezpieczeniu warzyw polowych, innych roślin wieloletnich oraz roślin, które dają dwa lub więcej zbiorów w ciągu jednego roku – wartości plonu z jednego zbioru, tj. rynkowej cenie plonu kwalifikującego się do danej klasy handlowej lub o danej jakości, przewidywanej wydajności danej uprawy wyrażonej w pełnych decytonach z hektara i łącznego areału danej uprawy wyrażonego w hektarach z dokładnością do 0,01 ha.

§ 9

1. W przypadku gdy podana na wniosku ubezpieczeniowym suma ubezpieczenia jest wyższa niż suma ubezpieczenia ustalana na podstawie §§ 7-8, umowa nie może zostać zawarta w sposób, o którym mowa w §12 ust. 5 i zastosowanie mają przepisy §9 ust. 2.
2. W przypadku otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 1:
   1) Ubezpieczyciel doręcza Ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia z sumami ubezpieczenia ustalonymi zgodnie z niniejszymi warunkami – w takim wypadku stosuje się odpowiednio §2 ust. 3; lub
   2) Ubezpieczyciel wyraża zgodę na zawarcie umowy na sumy ubezpieczenia podane przez Ubezpieczającego we wniosku ubezpieczeniowym; w takim wypadku Ubezpieczyciel doręcza Ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia z sumami ubezpieczenia ustalonymi na podstawie wniosku; umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą doręczenia dokumentu ubezpieczenia.
3. Ubezpieczyciel może samodzielnie skorygować w złożonym przez Ubezpieczającego wniosku ubezpieczeniowym oczywiste omyłki rachunkowe dotyczące podanych we wniosku sum ubezpieczenia. Dokument ubezpieczenia zostanie wystawiony na sumy ubezpieczenia wynikające z korekty oczywistej omyłki rachunkowej. Uważa się, iż taki dokument ubezpieczenia jest zgodny ze złożonym przez Ubezpieczającego wnioskiem ubezpieczeniowym.
4. W przypadku gdy podana na wniosku ubezpieczeniowym suma ubezpieczenia nie jest wyższa niż suma ubezpieczenia ustalana na podstawie §§ 7-8, jednakże Ubezpieczyciel ze względów oceny ryzyka nie wyraża zgody na zawarcie umowy ubezpieczenia na wnioskowanych sumach:
   1) Ubezpieczyciel powiadomi Ubezpieczającego, że odmawia zawarcia umowy na wnioskowane sumy ubezpieczenia – w takim wypadku umowa ubezpieczenia nie dochodzi do skutku; lub
   2) Ubezpieczyciel doręcza Ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia z zaproponowanymi przez siebie sumami ubezpieczenia – w takim wypadku stosuje się odpowiednio §2 ust. 3.
5. Umowa ubezpieczenia dochodzi jednak do skutku na sumy ubezpieczenia wnioskowane przez Ubezpieczającego w przypadku gdy do zawarcia umowy dochodzi w sposób, o którym mowa w §12 ust. 5

§ 10

1. Na pisemny wniosek Ubezpieczającego Ubezpieczyciel może obniżyć sumę ubezpieczenia w umowie wieloletniej z uwagi na zmniejszenie wartości plonu na skutek panujących wcześniej niekorzystnych warunków atmosferycznych, takich jak susza lub inne ryzyka, mające związek z anomaliami pogodowymi lub szkodami wyrządzonymi przez zwierzynę leśną. Wniosek taki może być złożony nie później niż do dnia:
   1) 20 maja – w ubezpieczeniu ziemniaków wczesnych, truskawek i owoców pestkowych,
   2) 15 czerwca – w ubezpieczeniu wszystkich upraw, z wyłączeniem ziemniaków wczesnych, truskawek, owoców pestkowych, tytoniu i owoców ziarnkowych,
   3) 15 lipca – w ubezpieczeniu tytoniu i owoców ziarnkowych.
2. Ubezpieczyciel dokonuje zwrotu zainkasowanej składki stanowiącej różnicę pomiędzy składką dotychczas naliczoną i zainkasowaną, a składką wynikającą z obniżonej sumy ubezpieczenia – za okres pozostały do końca ochrony ubezpieczeniowej od dnia, w którym doszło do obniżenia sumy ubezpieczenia.

§ 11

Każda wypłata odszkodowania lub świadczenia zmniejsza sumę ubezpieczenia o wypłaconą kwotę.

Sposób zawarcia umowy ubezpieczenia

§ 12

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczeniowego sporządzonego w formie pisemnej. Za datę złożenia wniosku Ubezpieczycielowi uważa się datę wpływu wniosku do jednostki organizacyjnej Towarzystwa (Przedstawicielstwo, Oddział, Centrala) – nawet w przypadku gdy wniosek został wcześniej nadany w placówce Poczty Polskiej bądź kurierem.
2. Ubezpieczenie różnych upraw oraz upraw znajdujących się w różnych gminach wymaga odrębnych umów ubezpieczenia zawartych na podstawie odrębnych wniosków. Ubezpieczenie jednego rodzaju upraw na terenie jednej gminy od różnych ryzyk uważa się za jedną umowę ubezpieczenia, jednakże może być potwierdzone odrębnymi polisami dla każdego z ryzyk. Jeżeli w odpowiedzi na złożony przez Ubezpieczającego wniosek ubezpieczeniowy Ubezpieczyciel doręczy Ubezpieczającemu polisę (polisy) ubezpieczenia dotyczące tylko niektórych z wnioskowanych przez Ubezpieczającego ryzyk, uważa się, że umowa ubezpieczenia doszła do skutku również w zakresie tych ryzyk, o których ubezpieczenie wnioskował Ubezpieczający, chyba że doręczając dokument ubezpieczenia Ubezpieczyciel wyraźnie zastrzegł, iż w ten sposób wyraża zgodę na zawarcie umowy ubezpieczenia w zakresie węższym od wnioskowanego.
3. Jeżeli w odniesieniu do danej uprawy zawarto już wcześniej umowę ubezpieczenia, złożony przez Ubezpieczającego nowy wniosek o ubezpieczenie tej uprawy od ryzyk, od których nie była ona dotychczas ubezpieczona traktuje się jako wniosek o doubezpieczenie uprawy.
4. Z zastrzeżeniem ust. 5, jeżeli strony nie umówiły się inaczej, umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą doręczenia Ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia.
5. Jeżeli przed upływem czternastu dni od daty otrzymania prawidłowo wypełnionego wniosku Ubezpieczyciel nie odrzucił wniosku ubezpieczeniowego lub nie doręczył składającemu wniosek dokumentu ubezpieczenia, umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą na podstawie ogólnych warunków ubezpieczenia z piętnastym dniem od otrzymania przez Ubezpieczyciela wniosku ubezpieczeniowego (milczące zawarcie umowy). Ochrona ubezpieczeniowa rozpoczyna się w terminach wskazanych w §20 ust.3.
6. Ubezpieczający może wycofać wniosek ubezpieczeniowy przed upływem czternastego dnia od daty otrzymania prawidłowo wypełnionego wniosku przez Ubezpieczyciela – chyba, że wcześniej w odpowiedzi na złożony wniosek został Ubezpieczającemu przekazany dokument ubezpieczenia. Oświadczenie o cofnięciu wniosku musi być dla swojej skuteczności złożone w formie pisemnej.
7. Wniosek powinien zawierać co najmniej:
   1) dane Ubezpieczającego i Ubezpieczonego, w tym ich nazwę i adres,
   2) przedmiot i zakres ubezpieczenia,
   3) sumę ubezpieczenia i sposób jej ustalenia,
   4) okres ubezpieczenia,
   5) liczbę i wielkość szkód w okresie ostatnich 3 lat, z rozbiciem na poszczególne lata,
   6) określenie miejsca położenia upraw zgłoszonych do ubezpieczenia, z podaniem nazwy gminy, powiatu, województwa i nazwy zwyczajowej pola lub numeru działki,
   7) dokładne określenie rodzaju, gatunku, odmiany i przeznaczenia roślin uprawnych zgłoszonych do ubezpieczenia,
   8) przewidywaną średnią wydajność z 1 ha dla każdego pola i gatunku w pełnych dt,
   9) wartość jednostkową plonów w pełnych złotych za 1 dt,
   10) powierzchnię upraw z dokładnością do 0,01 ha,
   11) w ubezpieczeniu owoców, drzew i krzewów owocowych – powierzchnię sadu, liczbę drzew lub krzewów, gatunek, odmianę, średnią wydajność oraz ich wartość,
   12) numer umowy kontraktacyjnej i nazwę kontrahenta – w przypadku ubezpieczenia upraw zakontraktowanych,
   13) rodzaj umowy (jednoroczna, wieloletnia).
8. Wniosek o ubezpieczenie musi obejmować łączny areał danego rodzaju roślin uprawnych w danym gospodarstwie.
9. Do wniosku o ubezpieczenie należy dołączyć wykaz upraw zgłoszonych do ubezpieczenia w danym roku ubezpieczenia, z tym że:
   1) przy ubezpieczaniu roślin uprawnych, które dają dwa lub więcej zbiorów w ciągu jednego roku, należy wyraźnie określić plony z których zbiorów są przedmiotem ubezpieczenia, a Ubezpieczający musi podać wszystkie zaplanowane zbiory,
   2) dla gatunków upraw, które są zasiewane lub rozsadzane po sobie kilkakrotnie w ciągu roku należy podać wszystkie planowane zasiewy lub rozsady,
   3) przy wieloletnich umowach ubezpieczenia Ubezpieczający corocznie podaje wykaz upraw obowiązujących w danym roku ubezpieczenia.
10. W wieloletnich umowach ubezpieczenia, począwszy od drugiego roku trwania umowy, coroczny wykaz upraw nie może być złożony później niż do:
    1) 30 kwietnia w roku zbiorów – w ubezpieczeniu od przymrozków,
    2) 31 maja w roku zbiorów – w ubezpieczeniu od gradobicia, ognia, powodzi lub huraganu wszystkich rodzajów upraw, z wyłączeniem owoców drzew, krzewów i bylin owocowych,
    3) 20 czerwca w roku zbiorów – w ubezpieczeniu od gradobicia, powodzi owoców drzew, krzewów i bylin owocowych,
    4) 15 listopada przed rozpoczęciem kolejnego roku ubezpieczenia – w ubezpieczeniu upraw od skutków złego przezimowania.
11. Następstwem złożenia wykazu upraw po terminie określonym w ust. 10, jest uznanie, że wykaz nie został złożony i udzielenie ochrony ubezpieczeniowej zgodnie z postanowieniami § 21 ust. 1 pkt. 1).
12. Za datę złożenia wykazu uznaje się datę wpływu tego wykazu do jednostki organizacyjnej Towarzystwa (Przedstawicielstwo, Oddział, Centrala) lub datę nadania wykazu w placówce Poczty Polskiej bądź kurierem.

§ 13

1. Jeżeli Ubezpieczający, który zawarł wieloletnią umowę ubezpieczenia, zmieni decyzję co do uprawy danej rośliny już po przesłaniu wykazu upraw do Ubezpieczyciela, jest obowiązany do powiadomienia Ubezpieczyciela o zasianiu lub wysadzeniu rozsady rośliny innej niż podana w wykazie upraw najpóźniej w terminie jednego tygodnia od wzejścia roślin lub wysadzenia rozsady. Jeżeli Ubezpieczający nie dopełni tego obowiązku, Ubezpieczyciel nie obejmie ochroną ubezpieczeniową nowych upraw.
2. Jeśli Ubezpieczający, który zawarł wieloletnią umowę ubezpieczenia upraw, zrezygnuje z uprawy danego rodzaju, składając zaktualizowany wykaz upraw na dany rok ubezpieczenia, jest obowiązany do złożenia Ubezpieczycielowi uzasadnienia zmiany planu upraw. Ubezpieczający musi dokładnie zaznaczyć w wykazie upraw, na których polach nie będzie uprawiany dany rodzaj roślin uprawnych ubezpieczonych w poprzednim roku.

§ 14

1. Jeżeli wniosek nie zawiera wszystkich danych określonych w § 12 ust. 7-9, albo został sporządzony wadliwie lub niezgodnie z niniejszymi warunkami, Ubezpieczający powinien na wezwanie Ubezpieczyciela odpowiednio go uzupełnić lub sporządzić nowy wniosek w terminie 14 dni od daty otrzymania pisma Ubezpieczyciela. Za moment skutecznego złożenia wniosku Ubezpieczycielowi uważa się wyłącznie moment złożenia wniosku sporządzonego prawidłowo oraz zgodnie z niniejszymi warunkami.
2. Zawarcie umowy ubezpieczenia może być uzależnione od wyników analizy ryzyka dokonanej przez Ubezpieczyciela lub inny podmiot wyspecjalizowany w zakresie oceny ryzyka, działający na zlecenie Ubezpieczyciela.
3. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo do dokonania oględzin upraw roślin zarówno przed zawarciem umowy ubezpieczenia, jak i w trakcie jej trwania przez rzeczoznawcę wyznaczonego przez siebie.

§ 15

1. Obowiązkiem Ubezpieczającego jest:
   1) udzielenie Ubezpieczycielowi odpowiedzi na pytania zamieszczone w formularzu wniosku lub skierowane do niego w innej formie pisemnej,
   2) podanie wszystkich znanych okoliczności istotnych dla oceny ryzyka i ustalenia składki.
2. Jeżeli Ubezpieczyciel zawarł umowę ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi Ubezpieczającego na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
3. Ubezpieczający obowiązany jest w trakcie trwania umowy ubezpieczenia zgłaszać Ubezpieczycielowi zmiany okoliczności, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
4. Jeżeli Ubezpieczający uchybił swym obowiązkom określonym w ust. 1 do 3, Ubezpieczyciel jest wolny od odpowiedzialności na zasadach określonych w kodeksie cywilnym.

Składka ubezpieczeniowa

§ 16

1. Składka ubezpieczeniowa jest ustalana zgodnie z taryfą Ubezpieczyciela obowiązującą w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia lub jej przedłużenia, na podstawie informacji przekazanych przez Ubezpieczającego we wniosku ubezpieczeniowym oraz w wykazie upraw. Składka obliczana jest w procentach sumy ubezpieczenia.
2. W przypadku zawarcia umowy wieloletniej składka naliczana jest corocznie na podstawie wniosku i zaktualizowanego wykazu upraw. W razie niedotrzymania przez Ubezpieczającego terminu doręczenia wykazu upraw Ubezpieczyciel określa wysokość składki na podstawie sum ubezpieczenia z ostatniego wykazu upraw a w przypadku jego braku – sum ubezpieczenia podanych we wniosku o ubezpieczenie w pierwszym roku ubezpieczenia.
3. Wysokość składki ubezpieczeniowej zależy od wrażliwości upraw na gradobicie, skutki złego przezimowania, huragan, przymrozki, powódź i ogień oraz geograficznego położenia ubezpieczonej uprawy.
4. W przypadkach uzasadnionych rodzajem ubezpieczanego mienia, środkami jego zabezpieczenia, zgłoszonymi szkodami lub innymi czynnikami mającymi wpływ na ocenę ryzyka, Ubezpieczyciel może odmiennie niż w taryfie określić składkę ubezpieczeniową.

Zniżki i zwyżki składki

§ 17

1. Ubezpieczyciel udziela następujących zniżek składki:
   1) w umowie jednorocznej:
      a) z tytułu kontynuacji ubezpieczenia u Ubezpieczyciela,
      b) z tytułu posiadania następujących ubezpieczeń u Ubezpieczyciela:
         – ubezpieczenia budynków w gospodarstwie rolnym,
         – agro-casco,
      c) z tytułu posiadania ubezpieczenia upraw od gradobicia lub od ognia u Ubezpieczyciela – przy

ubezpieczeniu upraw od powodzi, skutków złego przezimowania, przymrozków lub huraganu,
d) z tytułu ubezpieczenia od gradobicia przynajmniej dwóch rodzajów upraw w gospodarstwie, takich jak: zboża, kukurydza, buraki cukrowe lub ziemniaki,
e) inne określone w taryfie zniżki,
2) w umowie wieloletniej:
a) z tytułu bezszkodowego przebiegu ubezpieczenia u Ubezpieczyciela: corocznie o 2 punkty procentowe, maksymalnie do 60%, pod warunkiem, że:
– umowa wieloletnia została przedłużona minimum na dwa lata,
– dany rodzaj uprawy jest uprawiany również w bieżącym roku,
b) z tytułu zawarcia wieloletniej umowy ubezpieczenia z Ubezpieczycielem, w umowach zawartych na okres:
– 5 lat – w wysokości 5%,
– 4 lat – w wysokości 4%,
– 3 lat – w wysokości 3%,
– 2 lat – w wysokości 2%,
c) inne określone w taryfie zniżki.

2. W razie wypłaty odszkodowania Ubezpieczyciel udziela zwyżki składki w umowach wieloletnich w ten sposób, że dotychczas nabyta zniżka składki za bezszkodowość ulega zmniejszeniu w następnym roku ubezpieczenia o:
1) 5 punktów procentowych, maksymalnie do 0 – w ubezpieczeniu upraw od ognia,
2) 10 punktów procentowych, maksymalnie do 0 – w ubezpieczeniu upraw od gradobicia,
3) 20 punktów procentowych, maksymalnie do 0 – w ubezpieczeniu upraw od skutków złego przezimowania, powodzi, przymrozków i huraganu.

§ 18

1. Składkę oblicza się za aktualny okres trwania odpowiedzialności Ubezpieczyciela, podany w dokumencie ubezpieczenia (polisie).
2. Składkę opłaca się jednorazowo przy zawieraniu umowy ubezpieczenia.
3. Składka może być rozłożona na raty. Pierwszą ratę uważa się za pierwszą składkę. Tryb płatności rat jest ustalany na podstawie aktualnie obowiązującej taryfy.
4. Wysokość składki ubezpieczeniowej w złotych (zaokrąglona do pełnych złotych), sposób i termin jej zapłaty są określone w dokumencie ubezpieczenia (polisie).
5. Jeżeli zawarta umowa ubezpieczenia została potwierdzona więcej niż jedną polisą, za składkę należną Ubezpieczycielowi z tej umowy ubezpieczenia uważa się łączną kwotę składek określonych w polisach potwierdzających zawarcie danej umowy ubezpieczenia.

Okres ubezpieczenia i czas trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela

§ 19

1. Okres ubezpieczenia oznacza się w umowie.
2. W przypadku zawarcia umowy wieloletniej ulega ona od drugiego roku trwania ubezpieczenia przedłużeniu o kolejny roczny okres ubezpieczenia, jeżeli Ubezpieczający nie wypowiedział umowy pisemnie za potwierdzeniem odbioru do 30 września danego roku.

§ 20

1. Z zastrzeżeniem postanowień ust. 2-7 oraz §§ 21, 35, 38, 41, 46, 51 oraz 55 odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się od dnia wskazanego w umowie jako początek okresu trwania odpowiedzialności, pod warunkiem że składka lub jej pierwsza rata została zapłacona w dniu zawarcia umowy lub najpóźniej na dzień przed rozpoczęciem okresu ubezpieczenia, chyba że z umowy lub z przepisów prawa wynika, iż odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się przed terminem wyznaczonym do zapłaty składki.
2. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się nie wcześniej niż z początkiem 15 dnia od daty spisania wniosku o zawarcie umowy ubezpieczenia (karencja).
3. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się:
1) w przypadku gdy data początkowa okresu ubezpieczenia wskazana we wniosku jest datą późniejszą niż data złożenia wniosku Ubezpieczycielowi – z datą początku okresu ubezpieczenia wskazaną we wniosku,
2) w przypadku gdy data początkowa okresu ubezpieczenia wskazana we wniosku jest datą wcześniejszą niż data złożenia wniosku Ubezpieczycielowi – z następnym dniem po dniu złożeniu wniosku Ubezpieczycielowi.
4. Jeżeli Ubezpieczyciel ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki, a składka nie została zapłacona w terminie, Ubezpieczyciel może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym, zawiadamiając o tym jednocześnie Ubezpieczającego. W braku wypowiedzenia umowy, rozwiązuje się ona z końcem okresu ubezpieczenia.
5. Jeśli Ubezpieczający nie opłaci w terminie drugiej lub kolejnej raty składki, Ubezpieczyciel może wezwać Ubezpieczającego do zapłaty, wyznaczając mu dodatkowy 7-dniowy termin, z zastrzeżeniem, iż uchybienie temu dodatkowemu terminowi spowoduje rozwiązanie umowy ubezpieczenia z upływem tego terminu. W braku takiego wezwania, umowa ubezpieczenia rozwiązuje się z końcem okresu ubezpieczenia i Ubezpieczycielowi należy się składka za cały okres, w którym ponosił odpowiedzialność.
6. Jeżeli zapłata dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, za dzień zapłaty uważa się dzień uznania rachunku Ubezpieczyciela odpowiednią kwotą, pod warunkiem, że na rachunku bankowym Ubezpieczającego znajduje się wystarczająca ilość środków pieniężnych
7. Za zapłatę składki lub kolejnej raty składki nie uważa się zapłaty kwoty niższej niż wynikająca z umowy ubezpieczenia.

§ 21

1. W umowach wieloletnich po pierwszym roku ubezpieczenia Ubezpieczyciel w kolejnych latach jej trwania udziela ochrony ubezpieczeniowej na następujących warunkach:
1) w przypadku złożenia zaktualizowanego wykazu upraw w terminie określonym w §12 ust. 10 – na rodzaje upraw i w granicach sum ubezpieczenia wynikających ze zaktualizowanego wykazu upraw – począwszy od dnia, w którym złożono zaktualizowany wykaz upraw, natomiast do dnia poprzedzającego złożenie zaktualizowanego wykazu upraw – na rodzaje upraw i w granicach sum ubezpieczenia z ostatniego wykazu upraw a w przypadku jego braku – na rodzaje upraw i w granicach sum ubezpieczenia podanych we wniosku o ubezpieczenie w pierwszym roku ubezpieczenia,
2) w przypadku nie złożenia zaktualizowanego wykazu upraw w terminach określonych w § 12 ust. 10 – na rodzaje upraw i w granicach sum ubezpieczenia z ostatniego wykazu upraw a w przypadku jego braku – na rodzaje upraw i w granicach sum ubezpieczenia podanych we wniosku o ubezpieczenie w pierwszym roku ubezpieczenia.
2. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela, o której mowa w ust. 1, rozpoczyna się z dniem 1 kwietnia w roku ubezpieczenia, z zastrzeżeniem terminów określonych w § 35, 38, 41, 44, 51 oraz 55 i kończy się dnia następnego od daty otrzymania przez Ubezpieczyciela wykazu upraw nie później jednak niż w terminach określonych w § 12 ust. 10.

§ 22

1. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela kończy się odpowiednio:
1) z upływem terminu określonego w umowie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem pkt. 2-9,
2) z datą rozwiązania umowy ubezpieczenia,
3) z chwilą zakończenia zbioru plonów, nie później jednak niż w terminie, w którym zbiory odbywałyby się przy prawidłowym gospodarowaniu,
4) nie później niż 15 listopada w roku zbiorów,
5) w terminach określonych w §§ 39, 42, 46 i 55,
6) w łąkach i pastwiskach nie później niż 15 października,
7) w lnie i konopii – z rozpoczęciem procesu roszenia,
8) z chwilą zakwalifikowania danej uprawy do zaorania,
9) z chwilą zniszczenia danej uprawy na skutek innych zdarzeń niż ubezpieczone ryzyka.

Obowiązki ubezpieczającego związane z powstaniem szkody

§ 23

1. Z zastrzeżeniem postanowień § 47 Ubezpieczający jest obowiązany niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu 3 dni roboczych od zaistnienia szkody lub uzyskania informacji o jej powstaniu powiadomić o tym Ubezpieczyciela na piśmie, niezależnie od tego, czy jest ona objęta ubezpieczeniem. W przypadku listownego zgłoszenia szkody o zachowaniu terminu decyduje data stempla pocztowego.
2. Przy zgłoszeniu szkody należy podać przyczynę i datę powstania szkody oraz położenie poszczególnych pól dotkniętych szkodą, których dotyczy roszczenie o odszkodowanie. Zawiadomienie o szkodzie musi zawierać wykaz wszystkich ubezpieczonych gatunków upraw, z podaniem położenia ubezpieczonych upraw, łączny areał pól uprawnych oraz areał pól z ubezpieczonymi gatunkami upraw.
3. W razie zajścia wypadku Ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu odwrócenia szkody, ratowania upraw przed dalszą szkodą lub powiększeniem jej rozmiarów. Do czasu oględzin szkody przez Ubezpieczyciela Ubezpieczający nie może bez zgody Ubezpieczyciela zmienić stanu upraw dotkniętych szkodą, chyba że zmiana jest niezbędna dla odwrócenia szkody, ratowania upraw przed dalszą szkodą lub zapobiegnięcia powiększeniu się szkody, z zastrzeżeniem postanowień ust. 6. Ubezpieczający jest także zobowiązany zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń regresowych wobec osoby odpowiedzialnej za szkodę.
4. Jeżeli uprawa została dotknięta szkodą bezpośrednio przed zbiorami albo w czasie trwania zbiorów, Ubezpieczający może kontynuować zbiór z uszkodzonych pól, o ile terminy agrotechniczne nie pozwalają na dalsze opóźnienie prac zbioru. Jeżeli Ubezpieczyciel nie oszacował jeszcze powstałych szkód, Ubezpieczający musi pozostawić na końcach i w środku pola próby uszkodzonej uprawy w kształcie kwadratów o wielkości 1000 m^2, z tym że:
1) dla pól o powierzchni większej niż 10 ha należy pozostawić 1 ha,
2) dla pól o powierzchni większej niż 500 ha należy pozostawić 5 ha,
3) dla sadów owocowych należy pozostawić 30% drzewostanu poszczególnych odmian wraz z jego plonem lub 30% poszczególnych stanowisk plantacji tej samej odmiany, z uwzględnieniem topograficznego położenia plantacji.
5. Ubezpieczający może dokonać zaorania pola lub wcześniejszego zbioru plonów z poszkodowanych pól, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody Ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel jest obowiązany do zajęcia stanowiska w ciągu 5 dni roboczych od daty otrzymania takiego wniosku.
6. Ubezpieczający jest obowiązany do podania Ubezpieczycielowi wszystkich informacji niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody oraz ustalenia wysokości odszkodowania. Ubezpieczający musi umożliwić Ubezpieczycielowi dokonanie lustracji poszkodowanych pól uprawnych.
7. W razie naruszenia z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa obowiązków określonych w ustępach poprzedzających Ubezpieczyciel może odpowiednio zmniejszyć świadczenie, w zakresie w którym naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody braku możliwości jej odwrócenia lub braku możliwości dochodzenia przez Ubezpieczyciela roszczeń regresowych wobec sprawcy szkody.
8. W przypadku, gdy na skutek naruszenia obowiązków wskazanych w ust. 1 do 6 – bez względu na to czy naruszenie to miało charakter zawiniony czy też nie – pomimo zachowania należytej staranności przez Ubezpieczyciela niemożliwe jest w postępowaniu likwidacyjnym ustalenie okoliczności lub skutków wypadku – Ubezpieczyciel nie wypłaci świadczenia ubezpieczeniowego bądź jego części. Nie uchybia to możliwości otrzymania przez osobę uprawnioną świadczenia ubezpieczeniowego w przypadku, gdy osoba uprawniona udowodni zasadność i wysokość dochodzonego roszczenia.

Ustalenie i wypłata odszkodowania

§ 24

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ubezpieczeniem, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia Ubezpieczyciel informuje o tym Ubezpieczającego i Ubezpieczonego oraz przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także pisemnie lub drogą elektroniczną informuje Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania.
2. Uprawniony z umowy ubezpieczenia obowiązany jest do udokumentowania zasadności zgłoszonego roszczenia.
3. Wstępną szacunkową wysokość i przyczynę szkody w ubezpieczonych uprawach określa upoważniony przedstawiciel Ubezpieczyciela w obecności Ubezpieczającego podczas wstępnych oględzin, przeprowadzonych w ciągu 14 dni od otrzymania zgłoszenia szkody, przy zastosowaniu obowiązujących u Ubezpieczyciela norm i metodyki do ustalania wysokości szkód w uprawach. Jeżeli z przyczyn obiektywnych niemożliwa jest obecność Ubezpieczającego podczas oględzin, jest on obowiązany do wyznaczenia swojego pełnomocnika. W przypadku, gdy Ubezpieczający zaniedba wyznaczenia swojego pełnomocnika, Ubezpieczyciel dokona oszacowania szkody także pod ich nieobecność.
4. Ubezpieczyciel dokonuje oględzin końcowych w ciągu 14 dni przed terminem zbiorów albo w terminie ustalonym z Ubezpieczającym.
5. W przypadku, gdy podczas oględzin wstępnych stwierdzona zostanie szkoda mieszcząca się poniżej ustalonego w umowie procentowego ubytku wielkości plonu lub możliwe jest ostateczne ustalenie wysokości szkody, Ubezpieczyciel może zdecydować o przyjęciu wyników oględzin wstępnych do ostatecznej likwidacji szkody.
6. Fakt przeprowadzenia oględzin uszkodzonej uprawy i oszacowania szkody nie przesądza o uznaniu przez Ubezpieczyciela odpowiedzialności za szkodę.

§ 25

1. Ubezpieczyciel, ustalając wysokość szkody, sprawdza:
1) czy uszkodzone pola uprawne rzeczywiście są objęte ochroną ubezpieczeniową,
2) czy powierzchnia pól i powierzchnia uprawy została prawidłowo podana we wniosku ubezpieczeniowym,
3) powierzchnię pola, na którym uprawy zostały uszkodzone lub zniszczone.
2. Podstawą obliczenia wysokości odszkodowania jest:
1) wysokość plonu, jaki mógłby być osiągnięty, gdyby zdarzenie nie nastąpiło, jednak nie wyższy niż podany we wniosku ubezpieczeniowym,
2) powierzchnia pola lub jego części, na którym uprawy zostały uszkodzone lub zniszczone,
3) procentowy stopień uszkodzenia roślin na danym polu lub jego części,

4) jakościowy stopień uszkodzenia plonu wyrażony w procentach, o ile strony tak się umówiły,
5) stadium rozwoju uszkodzonych lub zniszczonych upraw, rodzaj uszkodzenia, rozmiar uszkodzeń lub zniszczeń,
6) wartość jednostkowa w złotych za 1 dt plonu określona we wniosku ubezpieczeniowym.

3. Z zastrzeżeniem ust. 4, w przypadku powstania szkody całkowitej w uprawach:
   1) jeśli terminy agrotechniczne wskazują na to, iż możliwe jest założenie uprawy alternatywnej (zastępczej), Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w wysokości kosztów założenia tej uprawy,
   2) jeśli założenie uprawy alternatywnej (zastępczej) nie jest możliwe, Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na ogólnych zasadach określonych w niniejszych warunkach, potrącając jednak z tego odszkodowania koszty, które Ubezpieczający musiałby ponieść dla dalszego kultywowania uprawy (np.: koszty zabiegów ochrony roślin, nawożenia, zbioru), gdyby nie doszło do wystąpienia szkody. Wysokość tych kosztów zależna jest od fazy rozwoju roślin w jakiej znajdowały się uprawy w dniu szkody. Przedstawiciel Ubezpieczyciela ustala wysokość tych kosztów wspólnie z Ubezpieczającym.
4. W przypadku wystąpienia szkody całkowitej w ryzyku skutków złego przezimowania, Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w wysokości określonej ryczałtowo zgodnie z zasadami określonymi w § 49.
5. Objęcie ochroną ubezpieczeniową uprawy alternatywnej (zastępczej) wymaga złożenia nowego wniosku ubezpieczeniowego i zawarcia nowej umowy ubezpieczenia.
6. Uprawa na polu, które Ubezpieczyciel zakwalifikował do zaorania lub które zostało zaorane albo z którego zebrano wcześniej plony wyłączona jest z ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem ust. 7.
7. Jeżeli uprawa ubezpieczona jest od kilku ryzyk w danym roku, a w ryzyku skutków złego przezimowania Ubezpieczyciel zakwalifikował uprawę na polu lub jego części do zaorania i pomimo tego Ubezpieczający dalej prowadzi uprawę, uprawa ta może być nadal objęta ochroną ubezpieczeniową w zakresie pozostałych ryzyk, z zastrzeżeniem obniżenia sumy ubezpieczenia o wypłacone odszkodowanie. W takim przypadku konieczne jest oświadczenie Ubezpieczającego, iż wyraża wolę dalszego obejmowania uprawy ochroną w ramach umowy ubezpieczenia.
8. Jeżeli uprawa na danym polu została wielokrotnie dotknięta szkodą z tytułu ryzyk objętych ochroną ubezpieczeniową, Ubezpieczyciel może ustalić w takim przypadku wartość szkody łącznej.

§ 26

1. Ubezpieczyciel przekazuje Ubezpieczającemu protokół z wynikiem oględzin końcowych niezwłocznie po ich przeprowadzeniu.
2. Ubezpieczający podpisując protokół, o którym mowa w ust.1 uznaje wynik oględzin końcowych szkody.
3. W przypadku, gdy Ubezpieczający nie zgadza się z wynikiem oględzin końcowych, ma prawo w ciągu 24 godzin od przekazania mu przez Ubezpieczyciela protokołu, o którym mowa w ust. 1, do zgłoszenia Ubezpieczycielowi pisemnego wniosku o przeprowadzenie ponownych oględzin końcowych. Ubezpieczyciel w ciągu 2 dni roboczych od daty otrzymania sprzeciwu ustala z Ubezpieczającym termin postępowania ugodowego.
4. Do czasu przeprowadzenia ponownych oględzin szkody Ubezpieczający nie może zmienić stanu upraw dotkniętych szkodą.
5. Podczas ponownych oględzin końcowych uprawy, Ubezpieczyciel dopuszcza obecność rzeczoznawcy z zakresu uprawy roślin, powołanego przez Ubezpieczającego, współpracującego z rzeczoznawcą wyznaczonym przez Ubezpieczyciela przy dokonywaniu oględzin uprawy. Ubezpieczyciel nie jest związany ustaleniami i wnioskami rzeczoznawcy powołanego przez Ubezpieczającego. Koszty rzeczoznawcy powołanego przez siebie Ubezpieczający ponosi we własnym zakresie.

§ 27

1. Wysokość odszkodowania nie może być wyższa od poniesionej szkody.
2. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo do proporcjonalnego zmniejszenia odszkodowania, jeżeli Ubezpieczający we wniosku o ubezpieczenie nie podał łącznego areału danego rodzaju roślin uprawnych w danym gospodarstwie.
3. Proporcjonalne zmniejszenie odszkodowania, o którym mowa w ust. 2, rozumiane jest jako wypłata należnego odszkodowania pomniejszona o procent, w jakim pozostaje ubezpieczony areał danego rodzaju roślin uprawnych do faktycznie posiadanego przez Ubezpieczającego.

§ 28

1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku własnych ustaleń dokonanych w postępowaniu dotyczącym ustalenia stanu faktycznego, zasadności roszczeń i wysokości odszkodowania, albo zawartej z nim ugody, bądź prawomocnego orzeczenia sądu.
2. Z zastrzeżeniem §24 ust. 4, Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie.
3. Jeżeli w terminie określonym w ust. 2 wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela, albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, w szczególności gdy niezbędne są dodatkowe lub końcowe oględziny szkody, odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, jednakże bezsporną część odszkodowania Ubezpieczyciel wypłaca w terminie określonym w ust. 2.
4. Jeżeli w sprawie powstałej szkody zostało wdrożone postępowanie karne, którego wynik może mieć istotne znaczenie dla ustalenia odpowiedzialności Ubezpieczyciela lub wysokości odszkodowania, bezsporną część odszkodowania wypłaca się w terminie określonym w ust. 2, natomiast pozostała część odszkodowania jest wypłacana w terminie 14 dni po uzyskaniu przez Ubezpieczyciela informacji o wynikach postępowania przygotowawczego lub uprawomocnieniu się orzeczenia sądowego.
5. Ubezpieczyciel jest obowiązany wypłacić odszkodowanie nie później niż do 31 października w roku zbiorów, z zachowaniem terminów określonych w ust. 2-4.

§ 29

1. Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, Ubezpieczyciel informuje o tym na piśmie osobę występującą z roszczeniem, wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania.
2. W ciągu 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia uprawniony może zgłosić na piśmie sprzeciw wobec ustaleń Ubezpieczyciela w zakresie odmowy zaspokojenia roszczenia albo wysokości odszkodowania. Wniosek taki skutkuje ponownym rozpatrzeniem sprawy przez zarząd Ubezpieczyciela.
3. Zarząd Ubezpieczyciela rozpatruje sprzeciw, o którym mowa w ust. 2 w ciągu 30 dni od jego zgłoszenia.
4. Ubezpieczający i Ubezpieczony mają prawo wglądu do akt szkodowych i sporządzania na własny koszt odpisów lub kserokopii dokumentów akt szkodowych.

Regres ubezpieczeniowy

§ 30

1. Z dniem wypłaty odszkodowania przechodzi na Ubezpieczyciela przysługujące Ubezpieczającemu roszczenie do osoby trzeciej, odpowiedzialnej za szkodę, do wysokości wypłaconego odszkodowania.
2. Roszczenie, o którym mowa w ust. 1 nie przechodzi na Ubezpieczyciela, jeżeli sprawcą szkody jest osoba, z którą Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Ubezpieczający obowiązany jest dostarczyć Ubezpieczycielowi wszelkie informacje i dokumenty oraz dokonać czynności niezbędnych dla skutecznego dochodzenia praw przez Ubezpieczyciela określonych w ust. 1.
4. W razie niewykonania obowiązków określonych w ust. 3 z winy umyślnej bądź rażącego niedbalstwa, a także w razie zrzeczenia się przez Ubezpieczającego bez zgody Ubezpieczyciela praw przysługujących mu do osób trzecich odpowiedzialnych za szkodę, Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części – w zakresie, w którym powyższe uchybienia Ubezpieczającego miały wpływ na możliwość skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych przez Ubezpieczyciela. W przypadku gdy odszkodowanie zostało już wypłacone, podlega ono zwrotowi w całości lub w części, w zakresie, w którym powyższe uchybienia Ubezpieczającego miały wpływ na możliwość skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych przez Ubezpieczyciela.

Zmiana właściciela upraw

§ 31

1. W przypadku, gdy ubezpieczone uprawy zmieniły właściciela, prawa i obowiązki wynikające z umowy ubezpieczenia mogą zostać przeniesione na nowego właściciela. Przejście praw i obowiązków z umowy ubezpieczenia wymaga uzgodnienia pomiędzy zbywcą a nabywcą i nie wymaga zgody Ubezpieczyciela. Ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie powiadomić Ubezpieczyciela o fakcie sprzedaży informując jednocześnie czy prawa i obowiązki z umowy ubezpieczenia zostały przeniesione na nabywcę.
2. Jeżeli prawa, o których mowa w ust. 1, nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, stosunek ubezpieczenia wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

Wygaśnięcie stosunku ubezpieczeniowego

§ 32

Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż sześć miesięcy Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy. Odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku opłaty składki za okres, w którym Ubezpieczyciel udzielał ochrony ubezpieczeniowej, z zastrzeżeniem postanowień § 34 ust. 5.

§ 33

1. W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.
2. Ubezpieczyciel nie jest uprawniony do wypowiedzenia umowy bądź odmowy wypłaty świadczenia ubezpieczeniowego z uwagi na fakt zwiększenia prawdopodobieństwa wypadku – nawet jeżeli ujawniona okoliczność pociąga za sobą takie zwiększenie prawdopodobieństwa wypadku, że Ubezpieczyciel nie zawarłby umowy, gdyby o tej okoliczności wiedział.

§ 34

1. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, Ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
2. Zwrot składki, o którym mowa w ust. 1 dokonywany jest bez potrąceń, za każdy niewykorzystany dzień okresu ubezpieczenia.
3. Zwrot składki, o którym mowa w ust. 1 nie należy się w przypadku wykorzystania ochrony ubezpieczeniowej. Za wykorzystanie ochrony ubezpieczeniowej uważa się wypłatę świadczenia ubezpieczeniowego wyczerpującego sumę ubezpieczenia bądź wypłatę odszkodowania w następstwie wystąpienia szkody całkowitej.
4. Jeśli nie umówiono się inaczej, zwrot składki następuje po otrzymaniu przez Ubezpieczyciela oryginału umowy ubezpieczenia.
5. W umowach wieloletnich, jeżeli umowa ubezpieczenia wygaśnie wskutek przyczyny leżącej po stronie Ubezpieczającego przed terminem określonym w umowie, Ubezpieczycielowi przysługuje prawo żądania zwrotu przyznanych z góry podczas zawarcia umowy ubezpieczenia zniżek za bezszkodowość i kontynuację. Ubezpieczający zwraca sumę zniżek za bezszkodowość i kontynuację wyrażoną w złotych ze wszystkich lat wykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

ROZDZIAŁ II
POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE

Ubezpieczenie upraw od gradobicia

§ 35

1. Z zastrzeżeniem postanowień §§ 19-21 oraz ust. 2 odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się od momentu wzejścia roślin lub wysadzenia rozsady, nie wcześniej jednak niż:
   1) w chmielu – z dniem naprowadzenia pędów na przewodniki,
   2) w owocach – z wyjątkiem truskawek – z rozpoczęciem zawiązywania owoców,
   3) w truskawkach – z rozpoczęciem kwitnienia,
   4) w uprawach ozimych – od momentu wzejścia roślin w roku poprzedzającym zbiory (obowiązuje wyłącznie dla umów wieloletnich, począwszy od drugiego roku ubezpieczenia).
2. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się nie wcześniej niż 1 kwietnia w roku zbiorów.

§ 36

1. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29, z zastrzeżeniem, że maksymalna wysokość odszkodowania nie może przekroczyć:
   1) 80% sumy ubezpieczenia w owocach drzew, krzewów i bylin owocowych oraz warzywnictwie polnym,
   2) 85% sumy ubezpieczenia w uprawach tytoniu,
   3) 95% sumy ubezpieczenia w pozostałych uprawach.

§ 37

1. Z ustalonej wysokości szkody w owocach drzew, krzewów i bylin owocowych oraz warzywnictwie polnym potrąca się udział własny.
2. Wysokość udziału własnego wynosi 10 punktów procentowych, o które umniejsza się ustaloną w procentach wysokość szkody.

Ubezpieczenie upraw od powodzi

§ 38

Z zastrzeżeniem postanowień §§ 19-21 odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się nie wcześniej niż z momentem wzejścia roślin lub wysadzenia rozsady, jednak nie wcześniej niż od dnia 1 marca w roku zbiorów.

§ 39

Odpowiedzialność Ubezpieczyciela kończy się w terminach, o których mowa w § 22, a w sadach – z rozpoczęciem zrywania owoców, jeżeli są one przedmiotem ubezpieczenia.

§ 40

Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29, z zastrzeżeniem, że maksymalna wysokość odszkodowania nie może przekroczyć w przypadku ubezpieczenia:

1) owoców i warzyw polnych – 80% sumy ubezpieczenia,
2) tytoniu, chmielu i pozostałych upraw – 85% sumy ubezpieczenia.

Ubezpieczenie upraw od przymrozków

§ 41

1. Z zastrzeżeniem postanowień §§ 19-21 oraz z zastrzeżeniem ust. 2, odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się nie wcześniej niż od momentu wzejścia roślin lub wysadzenia rozsady, jednak nie wcześniej niż od dnia 1 maja.
2. Z zastrzeżeniem postanowień §§ 19-21, w przypadku buraków cukrowych i pastewnych odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się od momentu osiągnięcia przez rośliny fazy dwóch liści właściwych.

§ 42

Odpowiedzialność Ubezpieczyciela kończy się z dniem 15 września, z zastrzeżeniem terminów określonych w § 22.

§ 43

Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29, z zastrzeżeniem, że maksymalna wysokość odszkodowania nie może przekroczyć 85% sumy ubezpieczenia.

Ubezpieczenie upraw od skutków złego przezimowania

§ 44

1. Ubezpieczyciel obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody całkowite na polu lub jego części, powstałe w wyniku złego przezimowania lub przymrozków wiosennych, polegające na zniszczeniu roślin w uprawach wskutek wymarznięcia, wyprzenia, wysmalenia, wysadzenia, wymoknięcia roślin ozimych w okresie od 1 grudnia do 30 kwietnia w roku zbiorów i tym samym powodujące ubytek ilościowy w plonie, kwalifikujący uprawę ze względów ekonomicznych i agrotechnicznych do zaorania.
2. Ubezpieczyciel obejmuje ochroną ubezpieczeniową uprawy roślin, które przed rozpoczęciem zimy znajdowały się przynajmniej w następujących fazach rozwojowych i wykazywały przynajmniej obsady w sztukach na m^2:
   1) jęczmień ozimy – faza krzewienia i 230 sztuk/m^2,
   2) żyto ozime – faza krzewienia i 180 sztuk/m^2,
   3) pszenżyto ozime – faza 4 liści i 200 sztuk/m^2,
   4) pszenica ozima – faza 4 liści i 250 sztuk/m^2,
   5) rzepak ozimy – faza 8 liści i 40 sztuk/m^2 dla odmian populacyjnych lub 35 sztuk/m^2 dla odmian hybrydowych.
3. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody częściowe w plonie.

§ 45

Wniosek o ubezpieczenie nie może być złożony później niż 15 listopada.

§ 46

1. Z zastrzeżeniem postanowień §§ 19-21 odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się nie wcześniej niż 1 grudnia i kończy nie później niż 30 kwietnia w roku zbiorów, z zastrzeżeniem terminów określonych w § 22.
2. Ubezpieczyciel zastrzega sobie prawo do oględzin stanu upraw objętych ubezpieczeniem w okresie jesiennym. W przypadku gdy oględziny wykażą na polach stan upraw, odbiegający od wielkości przyjętych w § 44, Ubezpieczyciel może wyłączyć z ochrony ubezpieczeniowej poszczególne pola lub części pól i zwrócić składkę, z zachowaniem zasad określonych w § 34, bez potrącania kosztów manipulacyjnych.

§ 47

Zgłoszenia szkód należy dokonać w formie pisemnej do dnia 1 maja w roku zbiorów, pod rygorem odmowy przez Ubezpieczyciela wypłaty odszkodowania.

§ 48

1. Ubezpieczyciel kwalifikuje uszkodzone uprawy do zaorania, gdy liczba roślin żywych na 1 m^2 przeciętnie na całym polu lub jego części dotkniętej szkodą wynosi mniej niż:
   1) 20 sztuk roślin – w przypadku rzepaku ozimego,
   2) 100 sztuk roślin – w przypadku jęczmienia ozimego,
   3) 120 sztuk roślin – w przypadku pszenicy ozimej,
   4) 100 sztuk roślin – w przypadku pszenżyta ozimego,
   5) 80 sztuk roślin – w przypadku żyta ozimego.
2. Od momentu wiosennego wznowienia wegetacji jednak nie wcześniej niż od 10.04 Ubezpieczyciel kwalifikuje uszkodzone uprawy do zaorania, gdy liczba roślin żywych na 1 m^2 przeciętnie na całym polu lub jego części wynosi mniej niż :
   1) 20 sztuk roślin – w przypadku rzepaku ozimego,
   2) 100 sztuk roślin – w przypadku jęczmienia ozimego,
   3) 120 sztuk roślin – w przypadku pszenicy ozimej,
   4) 100 sztuk roślin – w przypadku pszenżyta ozimego,
   5) 80 sztuk roślin – w przypadku żyta ozimego.

§ 49

Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29 w wysokości:

1) 25 % sumy ubezpieczenia dla danego pola lub jego części w odniesieniu do § 48 ust. 1,
2) 40% sumy ubezpieczenia dla danego pola lub jego części w odniesieniu do § 48 ust. 2.

Ubezpieczenie upraw od huraganu

§ 50

Ubezpieczyciel obejmuje ochroną ubezpieczeniową powstałe w wyniku huraganu szkody całkowite i częściowe w zakresie ubytków ilościowych:

1) w plonie głównym chmielu,
2) w kukurydzy silosowej lub przeznaczonej na ziarno.

§ 51

1. Z zastrzeżeniem postanowień §§ 19-21 oraz ust. 2 odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się:
   1) w chmielu – z dniem naprowadzenia pędów na przewodniki,
   2) w kukurydzy silosowej lub przeznaczonej na ziarno – z dniem wzejścia roślin.
2. Odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się nie wcześniej niż 1 kwietnia w roku zbiorów.

§ 52

Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29, z zastrzeżeniem że maksymalna wysokość odszkodowania nie może przekroczyć 85% sumy ubezpieczenia.

Ubezpieczenie upraw od ognia

§ 53

Ubezpieczyciel obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody w zakresie ubytków ilościowych w plonie głównym zbóż, roślin oleistych i traw na nasiona, powstałe w wyniku działania ognia.

§ 54

Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody polegające na spaleniu się słomy pozostawionej na polu po sprzęcie uprawy.

§ 55

Z zastrzeżeniem postanowień §§ 19-21 odpowiedzialność Ubezpieczyciela rozpoczyna się od wzejścia roślin, nie wcześniej niż 1 kwietnia w roku zbiorów i kończy nie później niż 15 września z zastrzeżeniem terminów określonych w § 22.

§ 56

Za szkody wyrządzone wskutek ognia uważa się spalenie lub uszkodzenie dymem wykluczające możliwość zużytkowania uszkodzonego plonu oraz szkody wyrządzone podczas akcji ratowniczej.

§ 57

Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29, z zastrzeżeniem, że maksymalna wysokość odszkodowania nie może przekroczyć 85% sumy ubezpieczenia.

§ 58

1. W przypadku zaistnienia szkody Ubezpieczający niezależnie od obowiązków określonych w § 23 obowiązany jest niezwłocznie powiadomić straż pożarną, a w sytuacji, gdy istnieje podejrzenie, że popełniono przestępstwo – w ciągu 24 godzin od uzyskania o tym informacji powiadomić policję.
2. Jeżeli Ubezpieczający nie dopełni obowiązków określonych w ust. 1 Ubezpieczyciel może odmówić wypłaty odszkodowania lub je odpowiednio zmniejszyć na zasadach określonych w § 23.

ROZDZIAŁ III
POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 59

Wszystkie zawiadomienia i oświadczenia kierowane do Ubezpieczyciela powinny być składane na piśmie za pokwitowaniem lub przesłane listem poleconym.

§ 60

1. Spory wynikające z umowy ubezpieczenia mogą być rozstrzygane przez sądy według właściwości ogólnej, albo przez sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
2. Strony umowy ubezpieczenia mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wynikające z niej spory.

§ 61

Załącznik Nr 1 stanowi integralną część niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia.

§ 62

Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia zostały zatwierdzone Uchwałą Zarządu Concordia Polska TUW i wchodzą w życie z dniem 1 lutego 2012 roku, mając zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych począwszy od tego dnia.

Załącznik nr 1

Definicje

Przez użyte w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia określenia rozumie się:

1) **powódź** – zalanie terenu w wyniku wydostania się wody z jezior, stawów i rzek; symptomami szkód spowodowanych w roślinach przez powódź są wygnicie, zżółknięcie, zamulenie, wypłukanie z podłoża, wyrwanie roślin lub części roślin,
2) **przymrozki** – obniżenie temperatury poniżej 0°C w okresie od 1 maja do 15 września, powodujące całkowite lub częściowe zniszczenie roślin, skutkujące utratą części bądź całego plonu roślin; symptomami szkód spowodowanych w roślinach przez bezpośrednie działanie ujemnych temperatur są rozerwania błon komórkowych wskutek zamarzania soku komórkowego w tkankach rośliny, doprowadzające do zamierania całej rośliny lub jej części,
3) **skutki złego przezimowania** – zniszczenie lub uszkodzenie roślin ozimych w okresie od 1 grudnia do 30 kwietnia roku następnego wskutek:
   a) wymarznięcia, rozumianego jako działanie temperatur poniżej 0°C na rośliny,
   b) wyprzenia, rozumianego jako ujemne działanie okrywy śnieżnej przy niezamarzniętej glebie, powodujące zamieranie roślin na skutek trwających procesów życiowych przy braku tlenu,
   c) wysmalenia, rozumianego jako wysuszające działanie wiatrów w okresie bezśnieżnej zimy,
   d) wysadzenia, rozumianego jako wynoszenie roślin z gleby na skutek zmian objętości gleby przy kolejnym zamarzaniu i odwilży,
   e) wymoknięcia, rozumianego jako działanie wody ze stopionego śniegu, która nie wsiąka w zamarzniętą glebę, ale zamarza na powierzchni i tworzy skorupę lodową,
4) **huragan** – działanie wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/s; symptomami szkód spowodowanych w roślinach przez huragan są wyrywania z naturalnego podłoża, złamania, pęknięcia lub zgięcia roślin,
5) **ogień** – działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile; symptomami szkód spowodowanych w roślinach przez ogień są spalenie, uszkodzenie dymem części lub całości roślin, wykluczające możliwość zużytkowania uszkodzonego plonu oraz szkody wyrządzone podczas akcji ratowniczej,
6) **grad** – bryłki lodu pochodzące z opadów atmosferycznych; symptomami szkód spowodowanych w roślinach przez grad są złamania, zgięcia, pęknięcia, wybicia, ślady po uderzeniach, rozcięcia, przecięcia części lub całych roślin,
7) **zbocza, stoki** – zbocza i stoki o średnim nachyleniu powyżej 15%,
8) **plon główny** – części użytkowe roślin uprawnych z danego pola stanowiące główny kierunek produkcji,
9) **szkoda częściowa** – częściowe uszkodzenia roślin wpływające negatywnie na wysokość plonowania roślin, spowodowane bezpośrednio zdarzeniami wchodzącymi w zakres ochrony ubezpieczeniowej na danym polu lub jego części,
10) **szkoda całkowita** – całkowite zniszczenie roślin lub całkowita utrata zdolności plonowania roślin, spowodowane bezpośrednio zdarzeniami wchodzącymi w zakres ochrony ubezpieczeniowej na danym polu lub jego części,
11) **pole** – wyodrębniona część powierzchni gospodarstwa obsiana lub obsadzona jednym gatunkiem roślin uprawnych,
12) **uprawa zastępcza** – rośliny, które zostały zasiane lub zasadzone w miejscu uprawy, na której stwierdzono szkodę całkowitą,
13) **terminy agrotechniczne** – ogólnie przyjęte terminy kalendarzowe, w których wykonywane są zabiegi związane z zapewnieniem prawidłowego wzrostu oraz plonowania roślin.
14) **wiosenne wznowienie wegetacji** – jest fazą rozwoju rośliny rozpoczynającą się wówczas, gdy średniodobowe temperatury przekraczają +5°C. Rośliny

odbudowują system korzeniowy oraz zależnie od stopnia uszkodzeń mrozowych liście, czyli aparat fotosyntetyczny, z równoczesnym rozpoczęciem wzrostu i formowania łodygi. Faza rozwojowa określana dla rzepaku ozimego jako wznowienie wegetacji rozumiana jest jako rozpoczęcie wzrostu łodygi oznaczonej od nr 30 według kodu BBCH. Jako rozpoczęcie wiosennej wegetacji w pszenicy ozimej fazę rozwojową określa się na początek krzewienia z widocznym rozpoczęciem wzrostu pierwszego pędu bocznego, faza oznaczona od nr 21 według kodu BBCH. Dla jęczmienia ozimego, żyta i pszenżyta ozimego rozpoczęcie wiosennej wegetacji rozpoczyna się od widocznego trzeciego pędu wyrastającego z węzła krzewienia i oznaczone jest od nr 25 według kodu BBCH.

WARUNKI SZCZEGÓLNE

Warunki ubezpieczenia można zmienić w oparciu o jedną z podanych poniżej klauzul szczególnych:

KLAUZULA SZCZEGÓLNA NR 1
DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA UPRAW

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Ogólnych Warunków Ubezpieczenia upraw, strony postanowiły włączyć do umowy ubezpieczenia następujące postanowienia szczególne.

1. Z ustalonej wysokości szkody potrącony zostaje udział własny Ubezpieczającego (Ubezpieczonego) w wysokości 10% wartości szkody.
2. Postanowienia niniejszej klauzuli szczególnej mają zastosowanie do całego okresu trwania umowy ubezpieczenia.
3. Pozostałe zapisy obowiązujących ogólnych warunków ubezpieczenia upraw pozostają bez zmian.

KLAUZULA SZCZEGÓLNA NR 2
DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA UPRAW

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Ogólnych Warunków Ubezpieczenia upraw, strony postanowiły włączyć do umowy ubezpieczenia następujące postanowienia szczególne.

1. Zmianie ulega treść § 6 ust. 2 pkt.1 ogólnych warunków ubezpieczenia upraw, który otrzymuje brzmienie: „poniżej 10% wielkości plonu głównego roślin na danym polu lub jego części dotkniętej szkodą w ubezpieczeniu upraw od gradobicia, powodzi, przymrozku oraz huraganu".
2. W odniesieniu do szkód spowodowanych gradobiciem, zmianie ulega treść § 36 ogólnych warunków ubezpieczenia upraw, który otrzymuje brzmienie: „Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29, z zastrzeżeniem że maksymalna wysokość odszkodowania nie może przekroczyć 85% sumy ubezpieczenia".
3. Postanowienia niniejszej klauzuli szczególnej maja zastosowanie do całego okresu trwania umowy ubezpieczenia.
4. Pozostałe zapisy obowiązujących ogólnych warunków ubezpieczenia upraw pozostają bez zmian.

KLAUZULA SZCZEGÓLNA NR 3
DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA UPRAW

Z zachowaniem pozostałych niezmienionych niniejszą klauzulą postanowień Ogólnych Warunków Ubezpieczenia upraw, strony postanowiły włączyć do umowy ubezpieczenia następujące postanowienia szczególne.

1. Zmianie ulega treść § 6 ust. 2 pkt.1 ogólnych warunków ubezpieczenia upraw, który otrzymuje brzmienie: „poniżej 10% wielkości plonu głównego roślin na danym polu lub jego części dotkniętej szkodą w ubezpieczeniu upraw od gradobicia, powodzi, przymrozków oraz huraganu".
2. W odniesieniu do szkód spowodowanych gradobiciem, zmianie ulega treść § 36 ogólnych warunków ubezpieczenia upraw, który otrzymuje brzmienie: „Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie na zasadach określonych w §§ 24-29, z zastrzeżeniem, że maksymalna wysokość odszkodowania nie może przekroczyć 85% sumy ubezpieczenia".
3. Z ustalonej wysokości szkody potrącony zostaje udział własny Ubezpieczającego (Ubezpieczonego) w wysokości 10% wartości szkody.
4. Postanowienia niniejszej klauzuli szczególnej maja zastosowanie do całego okresu trwania umowy ubezpieczenia.
5. Pozostałe zapisy obowiązujących ogólnych warunków ubezpieczenia upraw pozostają bez zmian.

Członek Zarządu
Marcin Kotulski

Prezes Zarządu
Piotr Narloch

**Szkody prosimy zgłaszać telefonicznie
na numery telefonów: 61 858 48 08, 61 858 48 65, faksem 61 858 48 99,
pocztą elektroniczną na adres: szkody.uprawy@grupaconcordia.pl
lub listownie na adres: Concordia Polska TUW ul. Św. Michała 43, 61-119 Poznań**

INSTRUKCJA W SPRAWIE ZGŁASZANIA SZKÓD

1. Z zastrzeżeniem ust. 2, w przypadku wystąpienia szkód w ubezpieczonych uprawach, zgłoszenie szkody należy dokonać w jednej z możliwych form:
   1) telefonicznie – nr 61 858 48 08 lub 61 858 48 65
   2) faksem – nr 61 858 48 99
   3) pocztą elektroniczną – na adres: szkody.uprawy@grupaconcordia.pl
   4) listownie – na adres: Concordia Polska TUW ul. św. Michała 43, 61-119 Poznań
2. Dokonanie zgłoszenia telefonicznego musi zostać potwierdzone na piśmie.
3. Jeżeli uprawa została dotknięta szkodą bezpośrednio przed zbiorami albo w czasie trwania zbiorów, Ubezpieczający może kontynuować zbiór z uszkodzonych pól, o ile terminy agrotechniczne nie pozwalają na dalsze opóźnienie prac zbioru. Jeżeli Ubezpieczyciel nie oszacował jeszcze powstałych szkód, Ubezpieczający musi pozostawić na końcach i w środku pola próby uszkodzonej uprawy w kształcie kwadratów lub prostokątów o wielkości 1000 m^2, z tym że:
   1) dla pól o powierzchni większej niż 10 ha należy pozostawić 1 ha,
   2) dla pól o powierzchni większej niż 100 ha należy pozostawić 5 ha,
4. Wstępną szacunkową wysokość i przyczynę szkody w ubezpieczonych uprawach określa upoważniony przedstawiciel Ubezpieczyciela w obecności Ubezpieczającego podczas wstępnych oględzin, przeprowadzonych w ciągu 14 dni od otrzymania zgłoszenia szkody, przy zastosowaniu obowiązujących u Ubezpieczyciela norm i metodyki do ustalania wysokości szkód w uprawach. Jeżeli z przyczyn obiektywnych niemożliwa jest obecność Ubezpieczającego podczas oględzin, jest on zobowiązany do wyznaczenia swojego pełnomocnika. W przypadku, gdy Ubezpieczający zaniedba wyznaczenia swojego pełnomocnika, Ubezpieczyciel dokona oszacowania szkody także pod ich nieobecność.
5. Ubezpieczyciel dokonuje oględzin końcowych w ciągu 14 dni przed terminem zbiorów albo w terminie ustalonym z Ubezpieczającym. W przypadku gdy podczas oględzin wstępnych stwierdzona zostanie szkoda mieszcząca się poniżej ustalonego w umowie procentowego ubytku wielkości plonu Ubezpieczyciel może zdecydować o przyjęciu wyników oględzin wstępnych do ostatecznej likwidacji szkody.
6. Fakt przeprowadzenia oględzin uszkodzonej uprawy i oszacowania szkody nie przesądza o uznaniu przez Ubezpieczyciela odpowiedzialności za szkodę.
7. Ubezpieczyciel przekazuje Ubezpieczającemu protokół z wynikiem oględzin końcowych niezwłocznie po ich przeprowadzeniu.
8. Ubezpieczający podpisując protokół oględzin upraw uznaje wynik oględzin końcowych szkody.
9. W przypadku, gdy Ubezpieczający nie zgadza się z wynikiem oględzin końcowych, ma prawo w ciągu 24 godzin od przekazania mu przez ubezpieczyciela protokołu oględzin do zgłoszenia Ubezpieczycielowi pisemnego wniosku o przeprowadzenie ponownych oględzin końcowych. Ubezpieczyciel w ciągu 2 dni roboczych od daty otrzymania sprzeciwu ustala z Ubezpieczającym termin postępowania ugodowego.
10. Do czasu przeprowadzenia ponownych oględzin szkody Ubezpieczający nie może zmienić stanu upraw dotkniętych szkodą.
11. Podczas ponownych oględzin końcowych uprawy, Ubezpieczyciel dopuszcza obecność rzeczoznawcy z zakresu uprawy roślin, powołanego przez Ubezpieczającego, współpracującego z rzeczoznawcą wyznaczonym przez Ubezpieczyciela przy dokonywaniu oględzin uprawy. Ubezpieczyciel nie jest związany ustaleniami i wnioskami rzeczoznawcy powołanego przez Ubezpieczającego. Koszty rzeczoznawcy powołanego przez siebie Ubezpieczający ponosi we własnym zakresie.
12. Pozostałe kwestie zawarte są w niniejszych obowiązujących Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia upraw.

CONCORDIA
UBEZPIECZENIA
www.concordiaubezpieczenia.pl

ZGŁOSZENIE SZKODY W UPRAWACH

Nr szkody (wypełnia CP TUW)

Imię i nazwisko Ubezpieczonego lub nazwa instytucji

Ulica, nr domu, nr lokalu | Miejscowość

Kod pocztowy – | Poczta | NIP | REGON

PESEL | Telefon stacjonarny | Telefon komórkowy

Właściciel zniszczonego mienia

Data powstania szkody R R R R M M D D

Niniejszym zgłaszam szkodę spowodowaną

(podać rodzaj ryzyka) w ubezpieczanych przeze mnie uprawach i składam wniosek o przeprowadzenie oględzin uszkodzonych upraw.

Czy jest to pierwsza szkoda? ☐ TAK ☐ NIE

Jeśli tak to podać datę poprzedniej szkody: R R R R M M D D

Czy wykonywano już oględziny pierwszej szkody ☐ TAK ☐ NIE

Cesja z polisy ☐ TAK ☐ NIE

W wyniku wyż. wym. zdarzenia uszkodzeniu uległy następujące uprawy ubezpieczone wg następujacych polis: (wszystkie kolumny tabeli muszą zostać wypełnione)

Nr polisy	Miejsce szkody	Rodzaj uprawy	Ilość uszkodzonych pól	Łączny areał uszkodzonych pól (w ha)

Przewidywana wartość szkody zł

Kto i kiedy jako pierwszy zauważył szkodę?

Świadkowie zdarzenia (podać adresy)

Czy powiadomiono: ☐ Policję ☐ Straż Pożarną ☐ Inne instytucje
(wypełnić jeżeli szkoda w uprawie dotyczy ryzyka ognia lub powodzi)

Oświadczam, że jestem ubezpieczony tylko w CONCORDIA POLSKA TUW – ☐ TAK ☐ NIE * (jeżeli NIE, podać nazwę drugiego zakładu ubezpieczeń)

Oświadczam, że wszystkie dane podane do zgłoszenia szkody są zgodne z prawdą i składam je ze świadomością wynikającą ze skutków podawania fałszywych informacji. Zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. Nr 133 poz.883 ze zmianami) informujemy, że Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane przez CONCORDIA POLSKA Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych z siedzibą 61-119 Poznań, ul. Św. Michała 43 w celu i zakresie realizacji umowy ubezpieczenia. Ma Pani/Pan prawo wglądu do swoich danych osobowych i ich poprawiania.

Data R R R R M M D D

Miejscowość

Podpis Zgłaszającego

Data, podpis i pieczęć imienna Przedstawiciela CP TUW lub Rzeczoznawcy

* zakreślić właściwy wiersz znakiem „X"